

VERGİ

HUKUKU

Aktif Akademi Eğitim Merkezi

ANAYASA

- Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle mükelleftir
- Anayasa'nın 73. madde üçüncü fıkrası, "Vergi resim , harç ve benzeri mali mükellefler kanunla konulur, değiştirilir ve kaldırılır." diyerek, kanunilik ilkesini benimsemiştir
- "Mali gücüne göre vergi ödeme ilkesi" vergide eşitlik ilkesinin karşılığıdır

KANUNLAR

- **Kanunlar**
- Anayasa'nın yetkili kıldığı organlar tarafından çıkarılan, yazılı, genel, sürekli ve soyut hukuk kurallarıdır
- Yazılı olmalıdırlar. Bu nitelik, kanunları hukukun diğer bir kaynağı olan örf ve adetten ayırır
- İstisnai haller dışında genel olmalıdırlar
- Aynı durumdaki olay ve kişileri kapsar
- Sürekli olmalıdırlar. istisnai olarak belirli bir süre için çıkarılabilirler (Bütçe Kanunu)

ULUSLARARASI VERGİ ANLAŞMALARI

- 1982 Anayasa'sının 90.maddesi "Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve uluslar arası kuruluşlarla yapılacak anlaşmaların onaylanması, **TBMM'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır**
- Uluslararası bir anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanarak ekonomik, ticari, teknik ve idari anlaşmaların TBMM tarafından onaylanmasına gerek yoktur
- Usulüne uygun bir şekilde yürürlüğe sokulan anlaşmalar kanun hükmündedir. Bu anlaşmalar hakkında **Anayasa'ya aykırılık iddiası ile dava açılmaz**

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER

- Anayasanın 91 maddesi Bakanlar Kuruluna, Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermiştir
- Ancak bunların daha çok, olağanüstü durumlar ve acil durumlarda çıkarılması gerekir
- Anayasa'da belirtilen temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile siyasi haklar ve ödevler, sıkıyönetim ve olağanüstü haller dışında Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenemez
- Vergiler, Anayasa'da siyasi haklar ve ödevler bölümünde yer aldığından olağanüstü haller ve sıkıyönetim dönemleri dışında vergiler Kanun Hükmünde kararname ile düzenlenemez.

BAKANLAR KURULU KARARLARI

- Anayasa'nın 73. maddesinin son fıkrası
- "Vergi, resim, harç ve benzeri mali mükellefliklerin; muaflık, istisna ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde, **kanunun belirlediği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapma yetkisi Bakanlar Kurulu'na verilebilir**
- Bakanlar Kurulu Kararlarını **yasama organının onayına sunmak mükellefiyeti yoktur**

TÜZÜKLER

- Kanunlar soyut metinlerdir. Bu nedenle kanunlarda ayrıntılara yer verilmemesi gerekir
- Anayasa'nın 115. maddesi "Bakanlar Kurulu, kanunun uygulamasını göstermek veya emrettiği işlevi belirtmek üzere,
- Kanunlara aykırı olmamak ve Danıştay'ın incelemesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabilir.
- **Tüzükler Cumhurbaşkanınca imzalanır ve kanun gibi yayınlanır**

YÖNETMELİKLER

- **Yönetmeliklerin temel özellikleri**
- İdarenin uygulama alanında sahip olduğu düzenleyici işlemleri belirler
- Yönetmelik çıkarma yetkisi, Bakanlar Kurulu, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerine aittir
- Yönetmelik, sözü edilen kuruluşların görev alanlarını ilgilendiren kanun ve tüzüklerin uygulama alanını göstermek için düzenlenir

- Yönetmelik, uygulama alanını düzenlediği kanun ve tüzüklere aykırı hüküm getiremez
- İlgililere ulaşması amacıyla, kamuyu ilgilendiren yönetmelikler, Resmi Gazete’de yayınlanır
- **Genel Tebliğler**
 - Kanunların vermiş olduğu yetkiye dayanarak Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılır
- **Muktezalar (Özelgeler)**
 - Özelgeler bağlayıcı kaynak değildir. Ancak, muktezaya göre uygulama yapan mükelleflere, ceza gerekse dahi vergi cezası kesilemez
- **Yargı Organından Doğan Kaynaklar**
 - Kişisel kararlardır, herkesi bağlamazlar
 - Ancak içtihadı birleştirme kararları, Danıştay daireleri ile diğer idare ve vergi mahkemeleri için uyulması zorunlu kaynaktır

VERGİ HUKUKUNUN TEMEL KAYNAKLARI

Zorunlu (Bağılayıcı) Hukuk Kaynakları

Anayasa

Kanun

Uluslararası Vergi Anlaşmaları

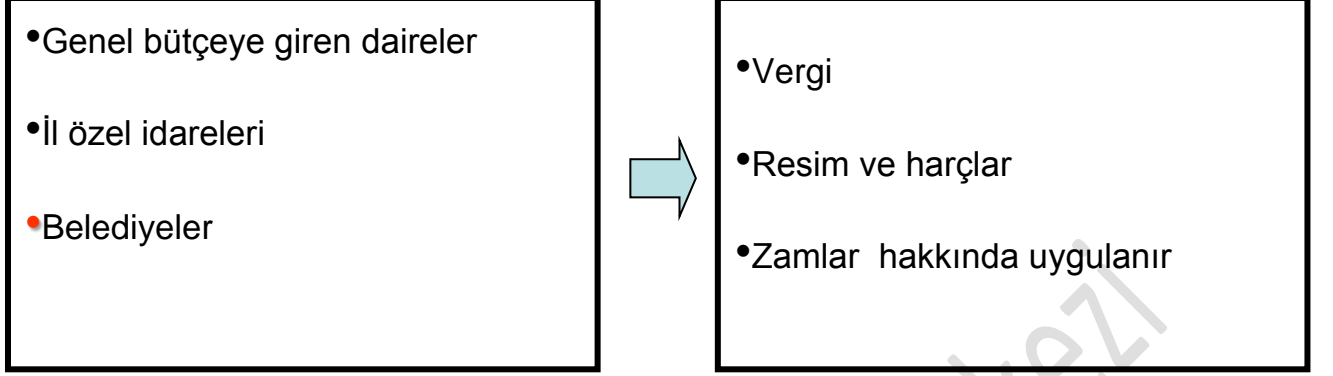
Kanun Hükmünde Kararname

Bakanlar Kurulu Kararları

VERGİ
USUL
KANUNU

Aktif Akademi Eğitim Merkezi

KAPSAM

Gümrük İdareleri Tarafından Alınanlar kapsam dışındadır

UYGULAMA

Vergi Kanunları

- Lafzı ve ruhu ile
 - Vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat,
 - Hükümlerin kanunun yapısındaki yeri
 - Diğer maddelerle olan bağlantısı
- göz önünde tutularak uygulanır.*

İSPAT

- Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin **gerçek mahiyeti esastır.**
- Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti **yemin haric her türlü delille ispatlanabilir.**
- Vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan **şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz.**
- İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde **ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.**

Vergi Dairesi

Mükellefi tespit eden,

- Vergi tarh eden,
- Tahakkuk ettiren
- Tahsil eden dairedir

Vergi Dairesi

- Mükelleflerin, vergi uygulaması bakımından hangi vergi dairesine bağlı oldukları **vergi kanunları ile belirlenir.**
- Ancak, Maliye Bakanlığı, gerekli gördüğü hallerde, mükelleflerin işyeri ve ikametgâh adresleri ile il ve ilçelerin idarî sınırlarına bağlı kalmaksızın vergi daireleri vergi dairesini belirlemeye **yetkilidir**

VERGİ MAHREMİYETİ

- Vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan **memurlar**;
- **Vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danış tayda** görevli olanlar;
- Vergi kanunlarına göre kurulan **komisyonlara iştirak edenler**;
- Vergi işlerinde kullanılan **bilirkişiler**

Kişisel bilgileri açıklayamaz ve kullanamaz, bu yasak, yukarıda yazılı kimseler, **bu görevlerinden ayrılırsalar dahi devam eder.**

İşlem Yasağı

- **Vergi ile bilgileri açıklayamayanlar**
 - Kendilerine, nişanlılarına ve boşanmış olsalar bile eşlerine;
 - Kan veya sıhrî usul ve fûruuna, evlatlığına veya kendisini evlat edinene yahut kan hısımlığında üçüncü (Bu derece dahil), sıhri hısımlıkta, bu hısımlığı meydana getiren evlenme ortadan kalkmış olsa bile, üçüncü (Bu derece dahil) dereceye kadar olan civar hısımlarına;
 - Kanuni temsilcisi veya vekili buldukları kimselere;

Ait vergi inceleme ve takdir işleriyle uğraşamazlar.

Vergi Mahremiyeti İstisnaları

- Gelir ve Kurumlar Vergisi Matrahlarının İlanı
- Borçlu mükelleflerin ilan edilmesi
- Kamu görevlilerince yapılacak adli ve idari soruşturmalar
- Sahte belge düzenleyen veya kullananların meslek odalarına bildirilmesi
 - Bu kapsamda değerlendirilmez

VERGİ LEVHASI

- **Gelir Vergisi mükellefleri**
 - *Ticari kazanç sahipleri ((Kazancı basit usulde tespit edilenler dâhil)*
 - *Zirai kazanç sahipleri (Yazıhane açmış olanlar)*
 - *Serbest meslek erbabı,*
- **Sermaye şirketleri**
 - *Anonim şirketler*
 - *Limited şirketler*
 - *Eshamli komandit şirketler*

Her yıl ***Mayıs ayının son gününe kadar*** vergi tarihine esas olan kazanç tutarları ile bunlara isabet eden vergi miktarlarını gösteren levhayı GİB İnternet adresinden alarak işyerinde bulundurmak zorundadırlar

MÜKELLEF

- **Vergi kanunlarına göre kendisine vergi borcu terettübeden gerçek veya tüzelkişidir**
 - Kimin verginin mükellefi olduğunu ***kanun belirler***
 - Mükellefin vergi borcunu ödemenin yanı sıra,bildirimde bulunma, defter tutma, belge düzenine uyma gibi ödevleri de bulunmaktadır
 - Mükellefin vergiyi ödeme ödevine "maddi ödev"(maddi mükellefiyet), diğer ödevlerine ise "sekli ödevler" (sekli mükellefiyet) denir

VERGİ SORUMLUSU

- Vergi sorumlusu, verginin ödenmesi bakımından alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişidir (VUK, m.8/2)
- Vergi sorumlusu verginin **asıl borçlusu değildir.**
- Mükellefe ait olan verginin ödenmesi ve sekli ödevlerin yerine getirilmesi bakımından **sorumlu olan bir üçüncü kişidir.**
- Vergi Usul Kanunu'nda geçen "mükellef" deyimini, **vergi sorumlularını da kapsamaktadır.**

EHLİYET VE TEMSİL

- Vergi hukukunda, mükellefiyet ve vergi sorumluluğu için kanuni ehliyet aranmaz (VUK, m. 9/1)
- Medeni hukuktaki fiil ehliyetine sahip olmayanlar da vergi mükellefi ve vergi sorumlusu (kanuni temsilci hariç) olabilirler
- Kanuni ehliyeti olmayanların vergi mükellefi ve vergi sorumlusu olabilmeleri, vergi hukukunda "**vergi ehliyeti**" kavramıyla açıklanır
- Ancak, tüzel kişilerin, küçüklerin, kısıtlıların ve tüzel kişiliği olmayan kuruluşların mükellef veya vergi sorumlusu olmaları halinde, bunlara düşen ödevler **kanuni temsilcileri tarafından yerine getirilir.**

Kanuni Temsilcilerin Ödevi

- Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların,
- Vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküller
 - Kanuni temsilciler
 - Tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri idare edenler ve varsa **bunların temsilcileri tarafından yerine getirilir**
 - Tüzel kişilikten **alınamayan kamu alacakları bu kişilerden tahsil edilir**

Vergi Kesenlerin Sorumluluğu

- Verginin tam olarak kesilip ödenmesinden **sorumludurlar**
- Asıl mükellefe rücu hakları vardır
- Verginin ödenmesinden müteselsilen sorumludurlar

- Mütessesilsen sorumluluk **mal üreten çiftçiler ile nihaî tüketiciler** için söz konusu değildir.
- Ölüm halinde mükelleflerin ödevleri, mirası reddetmemiş kanuni ve mansup mirasçılara geçer. Ancak, mirasçılardan herbiri ölünün vergi borçlarından **miras hisseleri nispetinde sorumlu** olurlar

MİRASÇILARIN SORUMLULUGU

- **Ölüm halinde mükelleflerin ödevleri ortadan kalkmamakta, mirası reddetmemiş kanunini veya mansup (atanmış) mirasçılara geçmektedir**
- Ancak, her bir mirasçı, ölen mükellefin vergi borçlarından **miras payları oranında sorumlu olur (VUK, m. 10)**
- Bununla birlikte, cezaların kişiselliği ilkesi gereği, **ölüm halinde vergi cezaları mirasçılara geçmeyerek düşmektedir (VUK,m. 372)**

KARNESİZ HİZMET ERBABI ÇALISTIRANLARIN SORUMLULUGU

- Kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabı
- Götürü gider usulünü kabul eden gayrimenkul sermaye iradı sahipleri
- Özel İnşaat Sahipleri
- Özel Hizmette Kullandıkları Şoförler
 - Yanlarında çalışan hizmet erbabının, kanunun tayin ettiği süre içinde vergi karnesi almalarını ve karnelerinde yazılı vergilerini ödemelerini sağlamaya mecburdurlar. Aksi takdirde
- a) Zamanında karne almamış veya vergisini tarh ettirmemiş olan hizmet erbabının vergisi isveren adına tarh edilir, cezası da işveren adına kesilir
- b) Karnesini zamanında almış ve vergisini tarh ettirmiş olan hizmet erbabının zamanında ödenmemiş olan vergisi ve gecikme zammı, yanında çalıştığı tespit edilen işverenden tahsil olunur.
- İşverenler, bu şekilde ödedikleri vergiler için asıl mükelleflere rücu edebilirler

TASFİYE MEMURLARININ SORUMLULUGU

- Tasfiye memurları, **kurumun tahakkuk etmiş vergileri**
- Tasfiye beyannamelerine göre hesaplanan vergileri ödemediği veya bu vergilerle **dava konusu yapılmış tarhiyat için karşılık ayırmadan**
- İcra ve iflâs Kanunu'nun 206'ncı maddesinin 6'ncı sırasında yazılı alacaklılara ödeme, **ortaklara paylaşırma yapamazlar**
- Aksi takdirde, bu vergilerin asıl ve zamlarından ve vergi cezalarından **şahsen ve mütessesilsen sorumlu olurlar**

MÜCBİR SEBEPLER

Vergi ödevlerinden herhangi birinin yerine getirilmesine engel olacak derecede

- Ağır kaza, ağır hastalık ve tutukluluk
- Yangın, yer sarsıntısı ve su basması gibi afetler
- Kişinin iradesi dışında vukua gelen mecburi gaybubetler
- Sahibinin iradesi dışındaki sebepler dolayısıyla defter ve vesikalarının elinden çıkmış bulunması

SÜRELER

Vergi muamelelerinde süreler **vergi kanunları** ile belli edilir

Kanunda açıkça yazılı olmayan hallerde **15 günden aşağı olmamak** şartıyla bu süreyi, tebliği yapacak olan idare belirler ve ilgiliye tebliğ eder.

SÜRELER

Mücbir Sebeplerle Gecikme

Mücbir sebeplerden herhangi birinin bulunması halinde bu sebep ortadan kalkıncaya kadar **süreler işlemez**

Sürelerin Hesaplanması

- **Süre gün olarak belli edilmişse başladığı gün hesaba katılmaz ve son günün tatil saatinde biter**
- **Süre hafta veya ay olarak belli edilmişse başladığı günün hafta veya ayda tekabül eden günün tatil saatinde biter**
- **Sürenin bittiği ayda, başladığı güne tekabül eden bir gün yoksa süre o ayın son gününün tatil saatinde biter**
- **Sonu belli bir gün ile tayin edilen sürelerde, süre o günün tatil saatinde biter**
- **Resmi tatil günleri süreye dahildir. şu kadar ki, sürenin son günü resmi tatile rastlarsa tatili takibenden ilk iş gününün tatil saatinde biter.**

Ölüm Halinde Sürenin Uzaması

Bildirme ve beyanname verme sürelerine **üç ay eklenir**

MÜHLET VERME

- **Zor durumda bulunmaları** nedeniyle vergi muamelelerine müteallik ödevleri süresi içinde yerine getiremeyecek olanlara,
 - **Kanunî sürenin bir katını,**
 - **Kanunî sürenin bir aydan az olması halinde bir ayı geçmemek üzere,**

Maliye Bakanlığınca münasip bir mühlet verilebilir

Bu mühletin verilebilmesi için:

- Mühlet isteyen, sürenin bitmesinden evvel **yazı ile istemde** bulunmalıdır
- İstemde gösterilen mazeret, mühlet verecek **makam tarafından kabule layık görülmelidir**
- Mühletin verilmesi halinde **verginin alınması tehlikeye girmemelidir**

Vergiyi Doğuran Olay

Vergi alacağı vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğar

Vergi türleri açısından, VDO çeşitli şekillerde meydana gelir. GMSİ de tahsil, KDV de teslim vb.

Tarh

Verginin tarhı, vergi alacağının kanunlarında gösterilen matrah ve nispetler üzerinden vergi dairesi tarafından hesaplanarak bu alacağı miktar itibariyle tespit eden idari muameledir.

Tebliğ

Vergilendirmeyi ilgilendiren ve hüküm ifade eden hususların yetkili makamlar tarafından mükellefe veya ceza sorumlusuna yazı ile bildirilmesidir.

Tahakkuk

Tarh ve tebliğ edilen bir verginin ödenmesi gereken bir safhaya gelmesidir

Tahsil

Kanuna uygun surette ödenmesidir

Tahakkuku Tahsile Bağlı Vergiler

Mahiyetleri itibariyle tahakkuku tahsile bağlı vergilerde, verginin tahsili tahakkuku da içine alır

ÖRNEK

Kira Gelirinin Tahsil Edilmesi	Vergiyi Doğuran Olay
Beyannamenin Verilerek Hesaplanması	Tarh
Tahakkuk Fişinin Düzenlemesi	Tahakkuk
Tahakkuk Fişinin Mükellefe Verilmesi	Tebliğ
Verginin Ödenmesi	Tahsil

Tahakkuk Fişî Esası

- Vergi kanunlarına göre beyan üzerinden alınan vergiler "**Tahakkuk fişî**" ile tarh ve tahakkuk ettirilir.
- Vergi dairesince beyannamenin alınması üzerine bir **tahakkuk fişî tanzim olunur**
- Bunun bir nüshası mükellefe veyahut beyannameyi **mükellef namına vergi dairesine tevdi edene** verilir.
- Bu suretle **vergi tahakkuk etmiş** olur.
- Tahakkuk fişinin mükellefe verilen nüshası aynı zamanda **beyannamenin makbuzu yerine geçer.**

Tahakkuk Fişinin Muhteviyatı

Tahakkuk fişî aşağıda yazılı malumatı ihtiva eder:

- Fişin sıra numarası;
- Tanzim tarihi;
- Verginin nevi;
- Vergi beyannamesinin tarihi;
- Beyannamenin ilgili bulunduğu vergilendirme dönemi;
- Mükellefin soyadı ve adı (tüzelkişilerde unvanı);
- Mükellefin açık adresi;
- Verginin matrahı;
- Verginin hesabı;
- Verginin miktarı;

VERGİ BEYANNAMESİNİN POSTAYLA VEYA ELEKTRONİK ORTAMDA GÖNDERİLMESİ

- Beyannamenin posta ile gönderilmesi halinde de **tahakkuk fişî kesilir.**
- Tahakkuk fişinin mükellefe verilecek nüshası, kapalı bir zarf içinde, mükellefin **beynamede gösterdiği adrese gönderilir**
- Beyannamenin elektronik ortamda gönderilmesi halinde tahakkuk fişî elektronik ortamda düzenlenir ve mükellef veya elektronik ortamda beyanname gönderme yetkisi verilmiş gerçek veya tüzel kişiye **elektronik ortamda iletilir.**
- Bu ileti, tahakkuk fişinin mükellefe tebliği yerine geçer

TARHİYAT USULLERİ

- **İkmalen Vergi Tarhı**
- **Re\'sen Vergi Tarhı**
- **Verginin İdarece Tarhı**

İkmalen Vergi Tarhı

- Her ne şekilde olursa olsun
 - Bir vergi **tarh edildikten sonra**
 - Bu vergiye müteallik olarak meydana çıkan ve defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak
 - Miktarı tespit olunan bir matrah veya **matrah farkı üzerinden** alınacak verginin tarh edilmesidir

RE\'SEN VERGİ TARHI

- Resen Tarh
 - Matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanunî ölçülere dayanılarak tespitine imkân bulunmayan hallerde
 - **Takdir komisyonları** tarafından takdir edilen
 - **Vergi incelemesi yapmaya** yetkili olanlarca düzenlenmiş
 - Vergi inceleme raporlarında belirtilen matrah veya matrah kısmı üzerinden vergi tarh olunmasıdır
 - **Vergi inceleme raporları ile takdir edilen tüm matrahlar resen yapılmış kabul edilir**

RE\'SEN VERGİ TARHI NEDENLERİ

- Vergi beyannamesi **kanunî süresi geçtiği halde** verilmemişse
- Beynamede **vergi matrahına ilişkin bilgiler gösterilmemiş** bulunursa,
- Tutulması mecburi olan defterlerin hepsi veya bir kısmı **tutulmamış veya tasdik ettirilmemiş olursa veya vergi incelenmesi yapmaya yetkili olanlara herhangi bir sebeple ibraz edilmezse,**

- Defter kayıtları ve bunlarla ilgili vesikalar, vergi matrahının doğru ve kesin olarak tespitine imkan vermeyecek derecede **noksan, usulsüz ve karışık olması dolayısıyla ihtilaca sahip bulunmazsa**
- Tutulması zorunlu olan defterlerin veya verilen beyannamelerin **gerçek durumu yansıtmadığına** dair delil bulunursa
- Meslek mensuplarına imzalatırma mecburiyeti getirilen **beyanname ve ekleri imzalatırılmazsa**
- Tasdik kapsamına alınan konularda **yeminli malî müşavir tasdik raporu zamanında ibraz edilmezse,**

Re'sen Vergi Tarhı Sonuçları

- Vergi beyannamesini kanunî süresi geçtikten sonra vermiş olanlara bu beyannamede **gösterdikleri matrah üzerinden** re'sen gerekli tarhiyat yapılır
- Bu beyannameler **re'sen takdir için takdir komisyonuna sevk edilmez.**
- Ancak, **vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra** kendiliğinden verilen beyannameler için bu hüküm uygulanmaz

Verginin İdarece Tarhı

Mükelleflerin

Verginin tarhı için vergi kanunları ile **muayyen zamanlarda müracaat etmemeleri**

Aynı kanunlarla **kendilerine tahmil (Yüklenilen) edilen** mecburiyetleri yerine getirmemeleri sebebiyle

Zamanında tarh edilemeyen verginin kanunen **belli matrahlar üzerinden idarece tarh edilmesidir**

- Vergi, **yoklama fişine istinaden** tarh olunur
- Tarh olunan vergilerle cezalarına ilişkin **ihbarnameler mükellefin** bilinen adresine posta ile yollanır
- Diğer taraftan mükellefin adını, soyadını, hesap numarasını, işini, adresini tarh edilen verginin ve kesilen cezanın miktar ve cinsini gösterir bir **ilan vergi dairesinin ilan koymaya mahsus mahalline asılır**
- Dava Açma süresi **ilan tarihinden itibaren başlar**

Takdir Komisyonu

- Vergi Dairesi Başkanı veya Defterdar
- Vergi Dairesi Müdürü veya Mal Müdürü
 - (Bunların tevdi edeceği memur)
- Yetkili İki Memur
- Seçilmiş İki Üye

ARSA TAKDİR KOMİSYONU

- Belediye başkanı veya tevkil edeceği memur
- Belediyenin yetkili bir memuru
- Vergi dairesi başkanının görevlendireceği iki memur,
- Tapu sicil müdürü veya tevkil edeceği bir memur
- Ticaret odasının seçilmiş bir üye
- İlgili mahalle ve köyün muhtarından kurulur
-

Takdir Komisyonlarının Görevleri

- Yetkili makamlar tarafından istenilen matrah ve servet takdirlerini yapmak;
- Vergi kanunlarında yazılı fiyat, ücret veya sair matrah ve kıymetleri takdir etmek
- Arsa ve arazi değerlerini takdir etmek
- Takdir komisyonları inceleme yetkisine sahiptir
- Gerekli hallerde bilirkişiye danışılabilir
-

TEBLİĞ

- **Tahakkuk fişinden başka**
- Vergilendirme ile ilgili olup,
- **Hüküm ifade eden** bilumum vesikalar ve yazılar
- Posta vasıtasıyla **ilmühaberli taahhütlü olarak** yapılır
- Adresleri bilinmeyenlere **ilan yolu ile tebliğ edilir.**
- **İlgilinin kabul etmesi şartıyla,** tebliğin daire veya komisyonda yapılabilir

Tebliğ Yapılacak Kimseler

- Mükellefler
- Kanuni Temsilciler
- Vakıf ve Cemaatlerde Bunları Temsile Yetkili Kişiler
- Tüzel Kişilerde Müdür veya Kanuni Temsilci
- Kamu idare ve müesseselerine yapılacak tebliğ bu idare ve müesseselerin en büyük amirlerine veya bunların muavinlerine veya **en büyük amirin yetkili kılacağı memurlara** yapılır

Tebliğ Yapılacak Kimseler Bulunamaz İse

Kendisine tebligat yapılacak kimsenin bulunmaması halinde

- İkametgah adresinde bulunanlardan veya işyerlerinde memur ya da müstahdemlerinden birine yapılır.
- Muhatap yerine bu şekilde kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran **18 yaşından aşağı olmaması** ve bariz bir surette ehliyetsiz bulunmaması gerekir
- Mükellef yerine geçen veli, vasi veya kayyım gibi vergi sorumlusu **birden fazla olursa, tebliğ bunlardan yalnız birine yapılabilir.**

POSTA İLE TEBLİĞ

- Tebliğ edilecek vesika **kapalı bir zarf** içinde postaya verilir

- Mektuplar posta idaresince **muhatabına teslim edildiği tarihte** tebliğ edilmiş sayılır
- Tebliğ olunacak evrakı muhtevi zarf posta idaresince muhatabına verilir ve **imzalanır**
- Muhatap **bulunamazsa** tebliğ evrakı derhal iade edilir
- Muhatap **adres değiştirmiş** ise bu durum muhtara onaylatılarak iade edilir
- Evrak **İkinci defada da** tebliğ edilemez ise ilan yolu ile tebliğ edilir
- Mükellef evrakı **imza edemiyorsa sol elinin** baş parmağı bastırılır
- Muhatap tebellüğden imtina ederse tebliğ edilecek **evrak önüne bırakılmak suretiyle tebliğ edilir**
- Maliye Bakanlığı tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla da yaptırılmaya yetkilidir

BİLİNEN ADRESLER

- Mükellef tarafından **işe başlamada veya işi bırakmada** **Adres değişikliğin**
- **Vergi beyannamelerinde**
- **Yoklama fişinde** tespit
- **Vergi mahkemesinde dava açma dilekçelerinde** ve cevaplarında gösterilen
- Yetkili memurlar tarafından **bir tutanakla tespit**
- Bina ve arazi vergilerinde **komisyonlarca**

TESPİT EDİLEN ADRESLER

İLAN YOLUYLA TEBLİĞ USULÜ

- Muhatabın adresi **hiç bilinmezse;**
- Muhatabın bilinen **adresini yanlış veya değiştirmiş olur** ve bu yüzden gönderilmiş olan mektup geri gelirse;
- Başkaca sebeplerden dolayı **posta ile tebliğ yapılmasına** imkan bulunmazsa;
- **Yabancı memleketlerde** bulunanlara tebliğ yapılmasına imkan bulunmazsa

Tebliğ ilan yolu ile yapılır

İLANIN ŞEKLİ

- İlan yazısı tebliğ yapan vergi dairesinin **ilan koymaya mahsus mahalline asılır**
- İlan yazısının askıya çıkarıldığı tarihi izleyen **onbeşinci gün** ilan tarihi olarak kabul edilir.
- İlan yazısının bir sureti mükellefin bilinen **son adresinin bağlı olduğu muhtarlığa gönderilir**
- İlan belli bir miktar (2011 için 1.600-160,000 TL) arasında ise **yerel bir gazetede**
- İlan (2011 için 160.000 TL) aşması halinde **Türkiye genelinde yayın yapan bir gazetede** ayrıca ilan edilir

İLANIN İÇERİĞİ VE SONUÇLARI

- İlan tarihinden başlayarak **bir ay içinde ilanı yapan** makama bizzat müracaat etmeleri veyahut açık adreslerini bildirmeleri
- Kendilerine süre ile kayıtlı **resmi tebliğ yapılacağı** yazılır
- Adres bildirenlere ise **posta ile tebliğ yapılır**
- İlan tarihinden başlayarak bir ay içinde ne vergi dairesine müracaat yapmış ve ne de adresini bildirmiş olanlara

BİR AYIN SONUNDA TEBLİĞ YAPILMIŞ SAYILIR

VASITALI TEBLİĞ

Kara, deniz, hava ve jandarma eratına yapılacak tebliğler

- Kıta komutanı veya müessese amiri gibi **en yakın üst vasıtasıyla yapılır.**
- Bu evrakı derhal tebliğ olunacak kimseye vermediği takdirde **üst tazminle mahkum olur.**
- Bu cihetin **tebliğ evrakında yazılı olması** şarttır.

Yabancı Memlekette Bulunanlara Tebliğ

- Yabancı memlekette bulunanlara tebliğ **o memleketin yetkili makamı** vasıtasıyla yapılır.
- Kendisine tebliğ yapılacak kişi Türk vatandaşı ise tebliğ **Türk siyasi memuru veya konsolosu vasıtasıyla de yapılabilir.**
- , tebligatı çıkaran merciin bağlı bulunduğu Bakanlık vasıtasıyla **Dışişleri Bakanlığına**, gönderilir.
- Yabancı memlekette resmi görevle bulunan Türk memurlarına tebliğ **Dışişleri Bakanlığı** vasıtasıyla yapılır.
- Yabancı memlekette bulunan askeri şahıslara yapılacak tebliğ, bağlı buldukları askeri komutanlık vasıtasıyla yapılır.

TEBLİĞ HATALARI

- Mükellefin adının,
- Verginin nevi veya miktarının,
- Vergi mahkemesinde dava açma süresinin hiç yazılmamış olması
- Görevli bir makam tarafından tanzim edilmemiş bulunması

tebligatı hükümsüz kılar

ÖDEME

- Vergi borcu, mükellefin bu bakımdan **bağlı olduğu vergi dairesine** ödenir
- Mükellef vergi borcunu vergi dairesinin bulunduğu **belediye sınırlarının dışındaki vergi dairelerine** de yatırabilir
- Ödeme süresinin son günü **verginin vadesi tarihidir**
- Belli edilen günler **verginin vadesi yerine** geçer
- Tahakkuk işlemi gerçekleşmemiş bile olsa **vergi vadesinde** ödenir

ÖZEL ÖDEME ZAMANLARI

- İkmalen, re'sen veya idarece tarh olunan vergiler taksit zamanlarından evvel tahakkuk etmişse **taksit süreleri içinde**;
- Taksit süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra tahakkuk etmişse; geçmiş taksitler, **tahakkuk tarihinden başlayarak bir ay içinde ödenir**
- **Memleketi terk ve ölüm gibi mükellefiyetin kalkmasını** mucip haller dolayısıyla beyan üzerine tarh olunan vergiler, beyanname verme süreleri içinde ödenir
- **Mücbir sebep nedeniyle** uzama olması halinde kalan süre kadar ekleme yapılır
- Vergi mahkemesi kararına göre düzenlenen **ihbarnamenin tebliğ edilmesinde sonra 1 ay içinde** ödenir

GECİKME FAİZİ

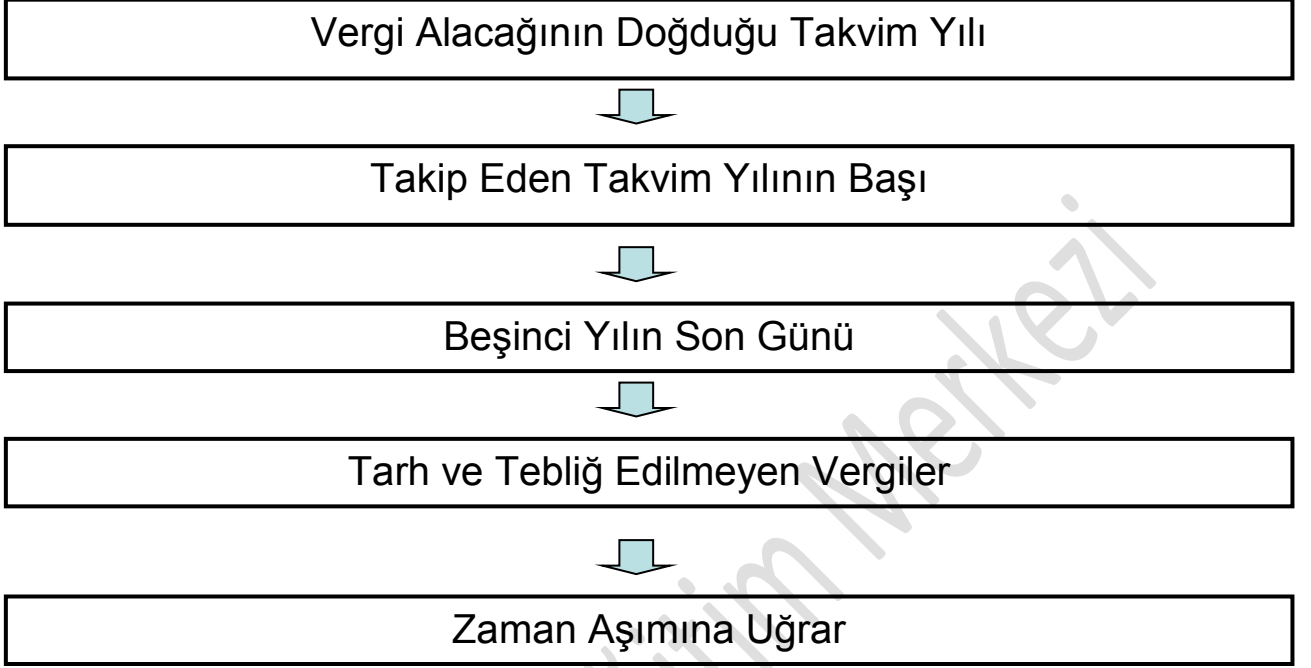
- Dava açılması nedeniyle tahsili duran vergi ve cezalar mükellefler tarafından **istenildiği takdirde** davanın devamı sırasında da kısmen veya tamamen ödenebilir
- Fazla ve yersiz ödenen vergiler mükellef tarafından gerekli belgeler tamamlandıktan sonra **3 ay içinde iade edilmezse sürenin sonundan düzeltme fişinin tebliğine kadar** geçen süre için gecikme faizi ile birlikte iade edilir
- İhtirazı kayıtlı beyan edilip ödendikten sonra **yargı kararına göre iade edilip yine yargı kararı uyarınca tahsili gereken vergilere**, iade tarihinden yargı kararının vergi dairesine tebliği tarihine kadar geçen süre için tecil faizi oranında gecikme faizi hesaplanır

ZAMANAŞIMI

Zamanaşımı, **süre geçmesi suretiyle vergi alacağının** kalkmasıdır.

Zamanaşımı, **mükellefin bu hususta bir müracaatı olup olmadığına bakılmaksızın hüküm ifade eder**

Zamanaşımı Süreleri

Zamanaşımı Süreleri

- Takdir komisyonuna başvurulması zamanasını **durdurur (en fazla 1 yıl)**
- Şarta bağlı istisna veya muafiyet uygulamaları sonucu kısmen veya tamamen alınmayan vergilere ilişkin zamanasını süresi, **istisna veya muafiyet şartlarının ihlâl edildiği tarihi takip eden takvim yılı başından itibaren başlar**
- Damga vergisine tabi olup vergi ve cezası zamanasına uğrayan evrakın hükmünden tarih **zamanasını süresi dolduktan sonra faydalandığı takdirde** mezkûr evraka ait vergi alacağı yeniden doğar.

VERGİNİN TERKİNİ

Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, benzer afetler yüzünden

- **Varlıklarının en az üçte birini kaybeden mükelleflerin** bu afetlerin **zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili bulunan vergi borçları ve vergi cezaları;**
- **Mahsullerinin en az üçte birini kaybeden mükelleflerin,** afete maruz arazi için zararın tahakkuk ettiği hasat ve devşirme zamanına tesadüf eden yıla ait olarak tahakkuk ettirilen **Arazi Vergisi borçları ve vergi cezaları;**
- Maliye Bakanlığınca **zararla mütenasip olmak üzere,** kısmen veya tamamen terkin olunur

Vergi Hatası

Vergiye müteallik hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden **haksız yere fazla veya eksik vergi** istenmesi veya alınmasıdır.

Hesap Hataları

Vergilendirme Hataları

Hesap Hataları

- **Matrah Hatası**
 - **Matraha ait rakamların veya indirimlerin** eksik veya fazla gösterilmiş veya hesaplanmış olmasıdır.
- **Vergi miktarında hatalar**
 - **Vergi nispet ve tarifelerinin yanlış uygulanması**, mahsupların yapılmamış veya yanlış yapılmış olması birinci bentte yazılı vesikalarda verginin eksik veya fazla hesaplanmış veya gösterilmiş olmasıdır.
- **Verginin mükerrer olması**
 - Aynı matrah üzerinden **bir defadan fazla vergi istenmesi** veya alınmasıdır

Vergilendirme Hataları

- **Mükellefin şahsında hata:**
 - Bir verginin **asıl borçlusu yerine başka bir kişiden** istenmesi veya alınmasıdır;
- **Mükellefiyette hata**
 - **Açık olarak vergiye tabi olmayan veya vergiden muaf bulunan** kişilerden vergi istenmesi veya alınmasıdır;
- **Mevzuda hata**
 - **Açık olarak vergi mevzuuna girmeyen veya vergiden müstesna bulunan** gelir, servet, madde, kıymet, evrak ve işlemler üzerinden vergi istenmesi veya alınmasıdır;
- **Vergilendirme veya muafiyet döneminde hata**
 - **Aranan verginin ilgili bulunduğu vergilendirme döneminin yanlış** gösterilmiş veya süre itibariyle eksik veya fazla hesaplanmış olmasıdır

HATALARIN MEYDANA ÇIKARILMASI

- **İlgili memurun** hatayı bulması veya görmesi ile;
- **Üst memurların yaptıkları incelemeler** neticesinde hatanın görülmesi ile;
- **Hatanın teftiş sırasında** meydana çıkarılması ile;
- Hatanın **vergi incelenmesi sırasında** meydana çıkarılması ile

Düzeltilme Yetkisi ve Reddiyat

Vergi hatalarının düzeltilmesine, **ilgili vergi dairesi müdürü** karar verir

Vergi Hataları **DÜZELTME FİŞİNE**Dayanılarak düzeltilir

Vergi Düzeltme fişi İle **Terkin ve Reddolunur**

Mükellef tebliğ tarihinden başlayarak **bir yıl içinde** parasını geri almak üzere müracaat etmediği takdirde hakkı kaybolur olur

Düzeltilme Yetkisi ve Reddiyat

- İdarece **tereddüt edilmeyen açık ve mutlak vergi hataları re'sen** düzeltilir
Kişilerin düzeltmeye karşı vergi mahkemesinde dava açma hakları saklıdır
- Mükellef düzeltme talebini **yazılı ister**
- Düzeltme talebi kabul edilmez ise **yazı ile ilgiliye tebliğ** edilir
- Dava açma süresi geçtikten sonra düzeltme talepleri red olanlar **şikayet yolu ile Maliye Bakanlığına** başvurabilirler
- Mahkemeden geçmiş kararlarda **vergi hatası varsa** düzeltilir

Düzeltilmede Zamanaşımı

Zaman aşımı geçtikten sonra düzeltme yapılamaz

- Zamanaşımı süresinin son yılı içinde tarh ve tebliğ edilen vergilerde **hatanın yapıldığı;**
- İlan yolu ile tebliğ edilip vergi mahkemesinde dava konusu yapılmaksızın tahakkuk eden vergilerde **mükellefe ödeme emrinin tebliğ edildiği;**
- İhbarname ve ödeme emri ilan yoluyla tebliğ edilen vergilerde 6183 sayılı Kanuna göre **hacizin yapıldığı;**

Tarihten başlayarak bir yıldan aşağı olamaz.

YOKLAMA

Mükellefiyetle ilgili

- Maddî olayları,
- Kayıtları
- Mevzuları araştırmak
- Tespit etmektir.

YOKLAMA YETKİSİ

- **Özel yetki verilmiş** olmak kaydıyla günlük hâsılatı tespit etmek,
- **Ödeme kaydedici cihaz kullanmak** mecburiyetinde olanların bu mecburiyete uyup uymadıklarını, bu cihazları belli edilmiş esaslara göre kullanıp kullanmadıklarını ve günlük hâsılatı tespit etmek
- Defterlerin **işlenmediğinin, tasdikli olup olmadığının**, belgelerin usulüne uygun olup olmadığını tespit etmek
- Nakil vasıtalarını **özel işaretle durdurmak** ve kontrol etmek (Taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi ve faturanın taşıta bulunmaması halinde bu belgelerin ibrazına kadar nakil vasıtalarını trafikten alıkoymak)

Yoklamaya Yetkililer

- Vergi dairesi müdürleri
- Yoklama memurları
- Yetkili makamlar tarafından yoklama işi ile görevlendirilenler
- Vergi incelemesine yetkili olanlar
- Gelir uzmanları

Yoklamanın Özellikleri

- Yoklama memuru **kimliğini ibraza mecburdur**
- Yoklama **her zaman yapılabilir**, yoklamanın ne zaman yapılacağı ilgiliye **haber verilmez**
- Yoklama **yoklama fişi ile** tespit olunur
- Yoklama fişi **iki kişi tarafından imzalanır**
- Yoklama fişi mükellef bulunamaz ise **7 gün içinde postaya** verilir

Bireysel Yoklama

- Yoklama memurları;
 - İşe başlama ve özellikli durumlarda yapılacak yoklamaları ***aynı gün***
 - Aynı gün yapılmasının mümkün olmaması halinde ***ertesi gün***
 - İşe başlama bildirimlerinin SM, SMMM tarafından imzalanmış veya YMM tarafından tasdik edilmiş olması halinde ***30 gün***
 - Diğer yoklamaları en geç ***15 gün***

içinde sonuçlandırmak zorundadır

Toplu Yoklamanın Yapılması

- **Gelir İdaresi Başkanlığının**
 - **3 yılda** bir Vergi Dairesi Başkanlığınca toplu yoklama planı hazırlanır.
 - Toplu yoklamada "**TOPLU YOKLAMA CETVELİ**" kullanılır
 - Belirlenen toplu yoklama süresinde, nezdinde yoklama yapılamayan mükellefler için sonradan bireysel yoklama yapılır.

Vergi incelemeleri

Vergi incelemesinden maksat, ödenmesi gereken vergilerin **doğruluğunu araştırmak, tespit etmek sağlamaktır**

İNCELEMAYA YETKİLİLER

- Vergi Müfettişi
- Vergi Müfettiş Yardımcısı
- Vergi Dairesi Müdürleri
- GİB Merkez ve Taşra Müdürleri
- İlin En Büyük Mal Memuru

İnceleme Zamanı

- Vergi incelemesinin ne zaman yapılacağına **önceden haber verilmesi mecburi değildir.**
- İnceleme, **tarh zamanasını süresi sonuna** kadar her zaman yapılabilir.
- Matrahın re'sen takdir edilmiş olması yeniden inceleme yapılmasına ve **tarhiyatın ikmaline** mani değildir.

İncelemenin Yapılacağı Yer

- Vergi incelemeleri, esas itibarıyla incelemeye tabi olanın **iş yerinde yapılır.**
- İş yerinin müsait olmaması, ölüm, işin terk edilmesi gibi zaruri sebeplerle incelemenin yerinde yapılması imkansız olur veya **mükellef ve vergi sorumluları isterlerse inceleme dairede yapılabilir.**
- İncelemeye tabi olanın lüzumlu defter ve vesikalarını daireye getirmesi kendisinden **yazılı olarak** istenilir.
- Belgeleri belirtilen zamanda getirmeyenler bunları **ibraz etmemiş sayılırlar.** Haklı bir mazeret gösterenlere, defter ve vesikalarını daireye getirmesi için münasip bir mühlet verilir.

İncelemede Uyulacak Esaslar

- İnceleme konusu **mükellefe izah edilir**
- **Resmi çalışma saatleri dışında inceleme yapılamaz** (özelliikli durumlar hariç)
- İnceleme sonucunda **tutanak düzenlenir (imzalamayan mükelleflere defter ve belgeleri iade edilmez)**

Arama

- Mükellefin **vergi kaçırdığına dair** işaretler varsa
- Vergi İnceleme elemanının **sulh yargıcından yazılı talepte bulunması**
- Sulh yargıcının **izin vermesi** ile
- Mükellef **nezdinde ve üzerinde** arama yapılabilir
- Aramadaki evraklar **mükellef veya iki memur** ile tutanağa geçirilerek imzalanır
- Arama yapıldığı durumlarda **inceleme her işten önce yapılır**
- Arama sonucu inceleme **3 ayda bitirilir** bitmez ise sulh yargıcından izin alınır

Bilgi Verme

- Kamu idare ve müesseseleri,
- Mükellefler
- Mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzelkişiler

Maliye Bakanlığı ve İnceleme Elemanlarının istedikleri veya vergilendirme ile bilgileri düzenli bilgiyi vermeye mecburdurlar

Bilgi Verme

- Bilgiler **yazı veya sözle** istenilir. Sözle verilmez ise yazı ile istenir
- Bilgi istenmek üzere ilgililer **vergi dairesine zorla getirilemez**
- **Memleket dışı imtiyazlarından faydalanan yabancı Devlet memurları** bilgi verme mecburiyetine tabi olamazlar

Ölüm Vakalarını ve İntikalleri Bildirme

- Sulh yargıçları, icra, nüfus ve tapu memurları;
- Yabancı memleketlerdeki Türk konsolosları veya konsolosluk görevini yapanlar
- Mahalle ve köy muhtarları
- Banka, bankerler ve şirketler ile emanet kabul eden gerçek ve tüzelkişiler

Ölüm vak'aları ile intikalleri ertesini ayın 15'inci günü akşamına kadar vergi dairesine yazı ile bildirmeye mecburdurlar